

تاثیر موقعیت انتخاب با واسطه‌گری همدلی روی انگیزه جامعه‌پسندانه دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی تهران

مهدی خانجانی^۱، مرضیه محتاج^۲

۱- استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبایی

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه علامه طباطبایی

marzi.mohtaj@yahoo.com

چکیده

انگیزه جامعه‌پسندانه زمانی که هدف نهایی، افزایش رفاه شخصی خود است خودخواهی، و زمانی که هدف نهایی افزایش رفاه دیگران است، نوع ۶ دوستی قلمداد می‌شود. رفتار جامعه‌پسند به عواملی که باعث سودمندی و کمک‌رسانی در موقعیت‌هایی که دیگران در حال رنج بردن هستند توجه دارد. کودکان مفهوم انتخاب را در اوایل زندگی رشد می‌دهند. آن‌ها زمانی که شاهد شخصی هستند که با انتخاب آزاد، هنجارشکنی اخلاقی می‌کند در مقایسه با وقتی که آن‌ها شاهد شخصی هستند که به علت محدودیت و اجبار هنجارشکنی می‌کند بیشتر اعتراض می‌کنند اما به هر حال کودکان مفهوم همدلی را به خوبی درک می‌کنند. هدف از انجام این پژوهش این مطلب است که موقعیت انتخابی با میانجی‌گری همدلی، بر انگیزه جامعه‌پسندانه کودکان تاثیر می‌گذارد. جامعه‌آماری دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی شهرستان تهران است. نمونه مورد بررسی پژوهش حاضر شامل ۵۰ دانش‌آموز دختر پایه چهارم ابتدایی از دبستان دخترانه شهید حکمت منطقه ۲ تهران است. به منظور جمع‌آوری داده‌های پژوهش، از پرسشنامه همدلی مارک دیویس که بر مبنای طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت تدوین شده است، بهره‌جسته‌ایم. و دو سناریو موقعیت آزاد و اجبار محقق ساخته در اختیار دانش‌آموزان قرار داده‌ایم. داده‌های پژوهش با استفاده از روش آماری رگرسیون لجستیک و تی وابسته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و نتایج حاکی از آن است که فرضیه‌های پژوهش مبنی بر وجود رابطه معنادار بین متغیرهای همدلی و انگیزه جامعه‌پسندانه تحت شرایط هر دو سناریوی اجبار و اختیار، رد نشده است.

کلیدواژه: همدلی، انگیزه جامعه‌پسندانه، جبر و اختیار

۱. مقدمه

انگیزه جامعه‌پسندانه زمانی که هدف نهایی افزایش رفاه شخصی خود است خودخواهی قلمداد می‌شود و زمانی که هدف نهایی افزایش رفاه دیگران است نوع دوستی قلمداد می‌شود (باستون، ۱۹۸۷). رفتار جامعه‌پسند به عواملی (هم موقعیت و هم خود فرد) که باعث سودمندی و کمک‌رسانی در موقعیت‌هایی که دیگران در حال رنج بردن هستند توجه دارد (بیرهوف، ۲۰۰۲). در حوزه شناخت اجتماعی رفتارهای جامعه‌پسند توجه زیادی به خود معطوف نموده است که در